



บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในเรื่องมาตรการแก้ไขผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ด้วยวิธีการรักษาตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 นั้น ได้ผลการศึกษาค้นสรุป ดังนี้

ในบทที่ 1 ได้กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ยาเสพติดให้โทษเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่มีความมุ่งหมายนำมาใช้เพื่อประสิทธิภาพในการลดจำนวนผู้ติดยาเสพติดในสังคมลง ด้วยวิธีการบังคับรักษาผู้ติดยาที่ตกเป็นผู้ต้องหาให้พ้นจากสถานะติดยา ซึ่งกฎหมายยังคงมีบทบัญญัติที่ขาดความชัดเจน มีปัญหาช่องว่าง และข้อบกพร่องในด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอยู่หลายประการ รอดยหากต่อไปจะได้มีการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ย่อมเป็นไปได้มากที่จะก่อให้เกิดปัญหาอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพในร่างกายของบุคคล ที่สืบเนื่องมาจากการใช้อำนาจโดยมิชอบอย่างไม่เป็นธรรมของเจ้าพนักงานแห่งรัฐได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษาวิจัย

ในบทที่ 2 ได้กล่าวถึงแนวความคิดการใช้อำนาจแห่งรัฐในการบัญญัติกฎหมายมาบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งมาจากความต้องการสนองตอบต่อนโยบายมุ่งลดความต้องการยาเสพติด (Demand Reduction) เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอในสังคม และส่งเสริมสวัสดิภาพของราษฎรในประเศชาติให้มีชีวิตที่ดี รอดยถือว่าผู้ติดยานั้นเป็นเพียงคนไข้หรือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา มิใช่อาชญากรที่มีสันดานชั่วร้าย แม้การเสพติดยาจะถูกจัดว่า

เป็นความผิดตามกฎหมายก็ตาม ทั้งนี้ สอดคล้องกับความเชื่อในทฤษฎีของสำนัก
อาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์ที่ว่า มนุษย์มิได้มีเจตจำนงคืออิสระในการตัดสินใจกระทำ
การใด ๆ การกระทำผิดของมนุษย์ล้วนมีสาเหตุมาจากอิทธิพลผลักดันต่าง ๆ
ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น มนุษย์จึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
โดยเฉพาะกรณีเป็นการกระทำอันขัดต่อกฎหมาย เพราะเนื่องมาจากสังคมได้กำหนด
ให้เป็นความผิด (Mala Prohibita) เท่านั้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนก็ได้กล่าวถึงระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
เพื่ออธิบายให้ทราบถึงความหมาย ขอบเขต เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการใช้
ระบบบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดว่า มุ่งไปสู่การฟื้นฟูแก้ไขสุขภาพ
ร่างกายบุคคลสภาพของผู้ติดยาที่ทรุดโทรมจากการใช้ยา ช่วยให้ผู้ติดยาสามารถดำรง
ชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามปกติ และมุ่งลดปัญหาสังคมต่าง ๆ อันเกิดเนื่องจากการติดยา
รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ได้มีมาใช้
อยู่ในรูปแบบที่กำหนดเป็นมาตรการทางกฎหมายไทย ทั้งในด้านวิธีการบังคับบำบัด
ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มาตรการแก้ไข
ผู้ติดยาให้โทษในระบบสมัครใจ ที่เปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติดสมัครใจบำบัดรักษา
อาการติดยาด้วยตนเองนั้น ไม่สามารถนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้ เท่าที่ควร
ทั้งนี้ เพราะผู้เข้ารับการบำบัดรักษามักไม่ยอมอยู่รับการรักษาและแก้ไขฟื้นฟูสมรรถ
ภาพจนครบขั้นตอน ส่งผลให้ไม่สามารถเลิกเสพยาได้อย่างเด็ดขาด , การบำบัด
รักษาผู้ติดยาเสพติดในระบบต้องโทษที่อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์
และกรมคุมประพฤติ ก็ต้องประสบกับปัญหาอุปสรรคนานับการ อันเนื่องมาจากความ
ขาดแคลนปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ อาทิ ความพร้อมและความสมัครใจของผู้ติดยา
งบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์เครื่องใช้ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อ
อำนวยต่อการดำเนินงาน ฯลฯ สำหรับมาตรการแก้ไขผู้ติดยาแบบบังคับบำบัดรักษา
ซึ่งมีอยู่ในกฎหมายแต่เดิมมา ก็ยังไม่สามารถนำมาใช้บังคับทางปฏิบัติให้เหมาะ
สมได้ กล่าวคือ มาตรการในระบบบังคับบำบัดรักษาที่มีในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ
พ.ศ. 2522 มาตรา 98 กำหนดเงื่อนไขว่า จะใช้การบังคับบำบัดรักษาต่อผู้เสพ
ยาเสพติดให้โทษที่ได้รับในความผิดในฐานะเสพเป็นครั้งที่ 3 แต่ในทางปฏิบัติปรากฏ

ว่า คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดตามพระราชบัญญัติไม่มีข้อมูลในการที่จะนำตัวบุคคลซึ่งถูกศาลลงโทษฐานเสพยามาแล้วถึง 3 ครั้ง ตามที่กฎหมายกำหนดไปบำบัดรักษาในสถานพยาบาลที่จัดตั้งขึ้น หรือแม้การบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 49 ทำให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้เสพยาเข้ารับการบำบัดรักษาหรือถูกบังคับรักษาได้นั้น ก็ยังคงมีช่องว่างอันเกิดจากการไม่ใช้ดุลพินิจมีคำสั่งของศาล หรือการขาดมาตรการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งของศาล อยู่เช่นกัน

เมื่อระบบการบำบัดรักษาผู้เสพยาที่มีข้ออยู่แต่เดิมมา ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้อยู่หลายประการ ในที่สุดเมื่อปี พ.ศ. 2534 รัฐบาลจึงได้ตัดสินใจประกาศใช้พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ที่นำเอาระบบการบำบัดรักษาในรูปแบบหนึ่งมาใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายของการเสพยาของประชากรในประเทศ โดยคาดหวังว่าจะเป็นมาตรการที่สมบูรณ์แบบและก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้น้อยที่สุด

ในบทที่ 3 ได้กล่าวถึงมาตรการแก้ไขผู้ติดยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งจากการศึกษาก็พบว่าหลักการบังคับบำบัดรักษาของกฎหมายแห่งประเทศสิงคโปร์ มีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่แห่งรัฐสั่งบังคับรักษาผู้ติดยาได้โดยมิต้องผ่านกระบวนการพิจารณาทางศาลแต่อย่างใด ส่วนมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศมาเลเซีย นั้น กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะของศาล ในการมีคำสั่งบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

นอกจากนี้ก็ได้ศึกษาถึงประวัติการใช้มาตรการทางกฎหมายในการบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดตั้งแต่ในอดีต ซึ่งจะพบว่ามาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาที่มีการกำหนดโทษต่อผู้เสพยานี้ เริ่มมีในรัชสมัยของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ส่วนในสมัยต่อมามาตรการทางกฎหมายที่มีจะเป็นไปในลักษณะการป้องกันมิให้เสพ และเป็นกฎเกณฑ์ที่จะควบคุมยาเสพติดเป็นส่วนมาก จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2501 มาตรการทางกฎหมายในการ

บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดก็ได้ถูกกำหนดให้มีขึ้นอีกครั้ง ในสมัย
รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยได้มีการประกาศใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ 37 ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรับมือนาจาบังคับรักษาผู้เสพติดได้ไม่เกิน
90 วัน

นอกจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 37 ในปัจจุบันนี้ยังมีมาตรการทาง
กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอีกหลายฉบับ ได้แก่
พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2528
และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2535 , พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.
2519 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2534 , พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533 แต่มาตรการทางกฎหมาย
ดังกล่าวมีช่องว่างในการนำมาปรับใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบำบัดรักษา ลด
ปริมาณผู้ติดยาเสพติดอยู่หลายประการ ประกอบกับความต้องการในการรวบรวม
มาตรการในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่กระจัดกระจายอยู่ตาม
กฎหมายหลายฉบับ ในปี พ.ศ.2534 รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติฟื้นฟู
สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งมีหลักการเพื่อบังคับรักษาผู้ต้องหาที่เป็นผู้ติดยาเสพติด
ให้พ้นจากการเป็นผู้ติดยา โดยนำตัวผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่โครงการหลบเลี่ยงการ
ถูกตัดสินลงโทษโดยใช้มาตรการแทนการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหา มีสาระสำคัญคือ
ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้ต้องหาที่กระทำความผิดฐานเสพหรือมีไว้ในครอบครองซึ่ง
ยาเสพติดบางประเภท ที่มีผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิด
ฐานอื่นด้วย และเป็นผู้ที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์แล้ว ไปรับการตรวจพิสูจน์และรับ
การฟื้นฟูสมรรถภาพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้ โดยมีต้องผ่านกระบวนการ
พิจารณาพิพากษาทางศาลก่อน

ในบทที่ 4 ได้กล่าวถึงความสำคัญของพระราชบัญญัติผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.
2534 ที่ได้ประกาศใช้เพื่อให้ได้เป็นมาตรการอันสมบูรณ์แบบในการลดจำนวนผู้ติดยา
ในสังคมด้วยวิธีการให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารสามารถบังคับส่งตัวผู้ต้องหาที่ผ่านการ
ตรวจพิสูจน์แล้วว่าเป็นผู้ติดยาเสพติด ไปเข้ารับการบำบัดรักษา ณ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถ

ภาพที่ได้โดยมีต้องผ่านกระบวนการพิจารณาทางศาล ซึ่งแม้กฎหมายดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลดีในด้าน การควบคุมและระงับอาชญากรรม รวมทั้งให้ความคุ้มครองป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมได้ แต่กฎหมายก็มีลักษณะที่เป็นการจำกัดตัดรอนสิทธิเสรีภาพของผู้ติดยาบางประเภทได้ ดังนั้น กฎหมายจึงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งการเคารพสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดดังกล่าว ยังมีประเด็นปัญหาที่เป็นข้อบกพร่องของกฎหมายอยู่หลายประการ ดังนี้

ปัญหาในประการแรกสรุปได้ว่า เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่องความชอบธรรมในการที่กฎหมายให้อำนาจเด็ดขาดแก่เจ้าหน้าที่แห่งรัฐบังคับรักษาผู้ต้องหาในคดียาเสพติดบางประเภทโดยมิได้ให้สิทธิผู้ต้องหาที่จะนำคดีความมาสู่การพิจารณาของศาล

ซึ่งในปัญหานี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าการนำตัวผู้ต้องหาในคดียาเสพติดมาบังคับรักษาในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นการใช้มาตรการแทนการดำเนินคดีอาญา ซึ่งแม้เป็นการให้ประโยชน์ต่อผู้ต้องหาโดยนำตัวเข้าสู่โครงการหลบเลี่ยงการถูกตัดสินลงโทษ แต่การใช้มาตรการแทนการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาดังกล่าว ก็เป็นการให้ฝ่ายบริหารเข้ามาใช้อำนาจตุลาการในระยะเบื้องต้น ก่อนที่กรณีพิพาทจะเข้าสู่ศาลยุติธรรม ดังนั้น สมควรต้องให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาที่จะรักษาประโยชน์ใช้สิทธิของตนโดยผ่านองค์กรตุลาการด้วย

ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้มีเงื่อนไขความสมัครใจของผู้ต้องหาเข้ามาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาส่งตัวไปยังศูนย์เพื่อรับการบำบัดรักษา

ปัญหาในประการที่สองสรุปได้ว่า เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความชอบธรรมในการตรวจพิสูจน์สารเสพติด ที่เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายของผู้ต้องหา ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดให้ทำโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง

ซึ่งในปัญหานี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายของผู้ต้องหาเพื่อตรวจพิสูจน์หาสารเสพติด แม้อาจกระทบต่อสิทธิส่วนตัวของบุคคลบ้าง แต่ก็ เป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้หากมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่แห่งรัฐไว้โดยชัดแจ้ง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สาธารณะของรัฐในการมุ่งสู่เป้าหมายหลักแห่งการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นการสมควรที่รัฐต้องจัดให้มีมาตรการทางกฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่แห่งรัฐดำเนินการตรวจพิสูจน์ให้ทราบถึงภาวะติดยาของผู้ต้องหา เพื่อดำเนินการบังคับรักษาต่อไป แต่สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่รัฐจะมองข้ามไปในการพิจารณาออกกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิส่วนตัวของบุคคลไม่ได้ก็คือ การทำให้ความเป็นธรรมและเคารพต่อหลักการคุ้มครองต่อสิทธิเสรีภาพประชาชน

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะว่าผู้ที่มีอำนาจบัญญัติกฎหมายควรกำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการในการตรวจพิสูจน์ ควรจะต้องใช้ความรอบคอบ พิจารณารอคำนึงถึงสิทธิของผู้ต้องหาที่ควรมีเป็นที่ตั้งด้วย อาทิ การให้สิทธิผู้ต้องหาในการร้องขอให้มีการตรวจพิสูจน์เป็นครั้งที่ 2 เพื่อยืนยันผลการตรวจพิสูจน์ในครั้งแรก เป็นต้น

ปัญหาในประการที่สามสรุปได้ว่า เป็นปัญหาในเรื่องความชอบธรรมในการให้อำนาจจับกุมแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ กรณีผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพหลบหนีออกนอกเขตศูนย์ หรือกรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

ซึ่งในปัญหานี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า กฎหมายไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ในการออกติดตามจับกุมผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพในกรณีหลบหนี หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว เนื่องจากอำนาจการจับกุมนี้สามารถส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ และอิสรภาพในการเคลื่อนไหวของบุคคล จึงควรให้อำนาจดำเนินการกรณีดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความเหมาะสม เนื่องจากได้ถูกจำกัดอำนาจในการทำงานภายใต้การบังคับใช้มาตรการในการป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบจากรัฐ

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรจะได้มีการแก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยตัดอำนาจในการออกติดตามจับกุมผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ตามมาตรา 30 และมาตรา 31 ออก

ปัญหาในประการที่สี่สรุปได้ว่า เป็นปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ภาวะเสพติดของผู้ติดยา กำหนดระยะเวลาส่งตัวผู้ต้องหาเพื่อเข้ารับการตรวจพิสูจน์ และระยะเวลาการตรวจพิสูจน์ภาวะเสพติดของเจ้าหน้าที่ศูนย์ รวมทั้งการกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อันอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ติดยาเสพติดได้

ซึ่งในกรณีนี้ ผู้เขียนมีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า น่าจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้มีความชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ รวมทั้งเงื่อนไขในการทำงานที่ตนต้องปฏิบัติตามด้วย อาทิ กำหนดให้การตรวจพิสูจน์ หมายรวมถึง การสืบเสาะประวัติ และตรวจสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ต้องหา , การกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการส่งตัวผู้ต้องหาไปเข้ารับการตรวจพิสูจน์ภาวะเสพติดของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ และกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพให้ชัดเจน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ปัญหาในประการที่ห้าสรุปได้ว่า เป็นปัญหาในเรื่องที่กฎหมายขาดบทบัญญัติ เพื่อให้เป็นหลักประกันแก่สิทธิเสรีภาพของผู้ถูกบังคับบำบัดรักษา อาทิ กฎหมายไม่มีบทบัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาหรือผู้ต้องเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการประจำศูนย์ , ไม่มีบทบัญญัติให้สิทธิในการร้องขอให้ปล่อยจากการคุมขังโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแก่ผู้ต้องได้รับผลร้ายจากคำสั่งนั้น

ซึ่งในปัญหานี้ผู้เขียนมีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรจะต้องจัดให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติใน

การให้ความคุ้มครองแก่สิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้ต้องเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพกรณี
ดังกล่าว กล่าวคือ เพิ่มเติมบทบัญญัติให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะ
อนุกรรมการประจำศูนย์ต่อผู้บังคับบัญชาของฝ่ายบริหารในระดับที่สูงขึ้นไป หรือต่อ
องค์การสถาบันตุลาการได้ รวมทั้งเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ชัดเจนและรัดกุมว่าสิทธิแก่ผู้
ที่ได้รับผลร้าย หรือผู้ที่เกี่ยวข้องงานการร้องขอให้ปล่อยตัวบุคคลจากการคุมขังโดย
มิชอบด้วยกฎหมาย ที่ได้ถูกสั่งจากอำนาจดำเนินการหรือดุลพินิจที่ไม่ชอบธรรมของ
เจ้าหน้าที่แห่งรัฐได้



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY